

Mezinárodní smlouva
Ekonomické mezinárodní vztahy

WTO

OECD

Vnější ekonomické vztahy EU

Radovan Malachta

Příklad na úvod jako ukázka (ne)fungování mezinárodních vztahů

K zamyšlení – co je více?

Pachatel spáchá trestný čin na území ČR. Kdy bude v bezpečí, aby jej české orgány (policie) nemohla zadržet / zatknout?

Právo vlajky vs. jurisdikce státu?

- nad územím ČR – jurisdikce ČR
- nad volným mořem – právo vlajky
- nad územím jiného státu – ?

Bělorusko stíhačkou donutilo přistát letoun Ryanairu. Aby zatkl Lukašenkova kritika

Bělorusko hrozilo pilotům boeingu
Ryanairu sestřelením, přistání nařídil
sám Lukašenko

**Drama v letadle. Kvůli Dahlgrenovi
se zvažovalo nouzové přistání**

Dahlgren je ve vězení od května 2013, kdy přiletěl do Washingtonu. České úřady od té doby vyjednávaly s USA o jeho vydání. Podle ministra spravedlnosti Roberta Pelikána je jeho vydání mimořádný úspěch. „V mezinárodním společenství z hlediska státní suverenity je patrná určitá zdrženlivost k vydávání vlastních občanů a nyní se jedná o historicky prvního občana USA vydaného do České republiky," uvedl Pelikán. Ministerstvo zahraničí považuje Dahlgrenovo vydání za mimořádný úspěch české justice i diplomacie.

**MUNI
LAW**

Opakování

Subjekty mezinárodního práva

stát

mezinárodní organizace

jednotlivec?

Mezinárodní organizace vs. EU

Mezinárodní organizace

- není nadřazena členským státům
- koordinační charakter
- státy jsou si rovny
- není jediný soud, který by sjednocoval výklad práva
- státy tvoří a vynucují právo

V čem spočívá ona nerovnost?

V čem spočívá ona nadřazenost?

EU

- je nadřazena členským státům
- subordinační charakter
- státy si nejsou rovny
- SD EU sjednocuje výklad práva
- EU má pravomoc přijímat právní úpravu v oblastech, ve kterých členské státy přenesly výkon pravomocí na EU

Prameny: mezinárodní právo vs. právo EU

Mezinárodní právo

- mezinárodní smlouva
- mezinárodní obyčej

Právo EU

- primární právo – mezinárodní smlouvy
- sekundární právo
 - nařízení
 - směrnice
 - rozhodnutí
 - doporučení a stanoviska

Terminologická poznámka

Mezinárodní organizace (EU, NATO, OSN, WTO, ...) má:

- a) smluvní státy
- b) členské státy

Mezinárodní smlouva má:

- a) smluvní státy
- b) členské státy

Mezinárodní smlouva

**PROCES
VZNIKU
MEZINÁRODNÍ
SMLOUVY**

text smlouvy je **přijat** (text se nedá měnit) a **autentifikován** (správný, oficiální)

– neznamená právní závaznost

vyjádření souhlasu státu se smlouvou

– na jeho základě smlouva **vstupuje v platnost**

– podpis smlouvy, ratifikace, schválení, přístup

podpis smlouvy

– při sjednání na konferenci; později u deponitáře

– jen po omezenou dobu

ratifikace

– jednak ve smyslu, kdy prezident ratifikuje smlouvu (vystaví se ratifikační listina)

– jednak ve smyslu uložení ratifikační listiny u deponitáře (u mnohostranných smluv); výměna ratifikačních listin (u dvoustranných smluv)

přístup

– u otevřených MS – stát, který ji nepodepsal, může přistoupit

– přístup má stejné účinky jako podpis s ratifikací

vstup v platnost

– musí být splněny podmínky pro konkrétní stát

– objektivní – platnost MS sama o sobě / subjektivní – platnost pro konkrétní stát

vyhlášení mezinárodní smlouvy – publikace

Článek 46

Tato úmluva je otevřena k podpisu všem státům.

Článek 47

Tato úmluva podléhá ratifikaci. Ratifikační listiny se ukládají u generálního tajemníka Spojených národů.

Článek 48

Tato úmluva zůstává otevřena k přístupu všem státům. Listiny o přístupu se ukládají u generálního tajemníka Spojených národů.

Článek 49

1. Tato úmluva vstoupí v platnost třicátý den po datu uložení dvacáté ratifikační listiny nebo listiny o přístupu u generálního tajemníka Spojených národů.
2. Pro každý stát, který úmluvu ratifikoval nebo k ní přistoupil po uložení dvacáté ratifikační listiny nebo listiny o přístupu, vstoupí úmluva v platnost třicátý den po uložení jeho ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

Článek 50

1. Kterýkoli stát, který je smluvní stranou úmluvy, může navrhnout změnu úmluvy a předložit ji generálnímu tajemníkovi Spojených národů. Generální tajemník poté seznámí s pozměňovacím návrhem státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se žádostí, aby mu sdělily, zda jsou pro svolání konference států, které jsou smluvní stranou úmluvy, která by návrh posoudila a rozhodla o něm. Generální tajemník svolá tuto konferenci pod záštitou Organizace spojených národů, vysloví-li se alespoň třetina států pro její uspořádání. Každý pozměňovací návrh přijatý většinou států, které jsou smluvní stranou úmluvy, přítomných a hlasujících na konferenci bude předložen Valnému shromáždění Organizace spojených národů ke schválení.
2. Změna odsouhlasená na základě odstavce 1 tohoto článku vstoupí v platnost, bude-li schválena Valným shromážděním Spojených národů, a přijata dvoutřetinovou většinou států, které jsou smluvní stranou úmluvy.
3. Vstoupí-li změna v platnost, stává se závaznou pro státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, které ji přijaly. Ostatní státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, jsou nadále vázány jen ustanoveními této úmluvy a kterýmikoli dřívějšími změnami, jež přijaly.

Článek 51

1. Generální tajemník Spojených národů přijímá a rozesílá všem státům text výhrad, které státy učinily při ratifikaci nebo přístupu k úmluvě.
2. Výhrada, neslučitelná s předmětem a účelem této úmluvy, se nepřipouští.
3. Výhrady mohou být kdykoli odvolány oznámením zaslaným generálnímu tajemníkovi Spojených národů, který o tom informuje všechny státy. Takové oznámení je účinné dnem, ve kterém bylo doručeno generálnímu tajemníkovi.

Článek 52

Stát, který je smluvní stranou úmluvy, může tuto úmluvu vypovědět písemným oznámením generálnímu tajemníkovi Spojených národů. Vypovězení se stane účinným jeden rok po dni, ve kterém bylo doručeno generálnímu tajemníkovi.

Článek 53

Tato úmluva bude uložena u generálního tajemníka Spojených národů.

Článek 54

U generálního tajemníka Spojených národů bude uložen původní text této úmluvy, jehož anglické, arabské, čínské, francouzské, ruské a španělské znění má stejnou platnost.

Self-executing smlouvy

- přímá použitelnost mezinárodních smluv
- bezprostředně (přímo) stanovují práva a povinnosti vnitrostátním subjektům (osobám) – dostatečně, jasně, konkrétně
- není potřeba přijmout vnitrostátní akt k provedení smlouvy – viz článek 10 Ústavy
- unifikují právní úpravu – např. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

Čl.30

Prodávající je povinen dodat zboží, předat jakékoliv doklady, které se k němu vztahují, a vlastnické právo ke zboží, jak vyžaduje smlouva a tato Úmluva za podmínek stanovených smlouvou a touto Úmluvou.

Čl.39

(1) Právo kupujícího z vad zboží zaniká, jestliže kupující neoznámí prodávajícímu povahu těchto vad v přiměřené době poté, kdy je zjistil nebo je měl zjistit.

(2) Právo kupujícího z vad zboží vždy zaniká, jestliže kupující neoznámí prodávajícímu vady zboží nejpozději do dvou let ode dne, kdy zboží bylo skutečně předáno kupujícímu, ledaže tato lhůta není v souladu se smluvní záruční lhůtou.

Čl.40

Prodávající se nemůže dovolávat ustanovení článků 38 a 39, jsou-li vady zboží důsledkem skutečností, o kterých prodávající věděl nebo o kterých nemohl nevědět a které nesdělil kupujícímu.

Čl.41

Prodávající musí dodat zboží, které není omezeno žádným právem nebo nárokem třetí osoby, ledaže kupující souhlasil s převzetím zboží s takovým omezením nebo nárokem. Jestliže však takové právo nebo nárok se zakládá na průmyslovém vlastnictví nebo jiném duševním vlastnictví, řídí se povinnosti prodávajícího ustanovením článku 42.

Článek 10 Ústavy

Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž **ratifikaci dal Parlament souhlas** a jimiž je Česká republika **vázána**, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.

- odkazovací klauzule v Ústavě v ČR – uvádí mezinárodní smlouvy do vnitrostátního práva
- není potřeba žádný další vnitrostátní prováděcí akt – self-executing smlouvy
 - ÚMLUVA SE POUŽIJE NA MÍSTO ČESKÉHO PRÁVA
 - STÁT NEMŮŽE ÚMLUVU UPRAVOVAT – PLATÍ TAK, JAK JE

Mezinárodní smlouvy – článek 10

- „*stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.*“
- jedná se o **aplikační** přednost (nikoliv systémová, mezinárodní smlouvy stojí mimo onu hierarchickou tabulku právního systému/řádu ČR)
- mezinárodní smlouva je normou mezinárodního práva
- vnitrostátní právo zůstává platné, ale neaplikuje se
- proto pozor na výklad spojení „*jsou součástí právního řádu*“ – součást množiny právních norem platných na našem území, a to jak vnitrostátního původu, tak unijního a mezinárodního

Závaznost smlouvy

- nutno odlišit závaznost od platnosti
- vnitrostátně závazné = vyhlášené = publikované ve Sbírce mezinárodních smluv (v dnešní době nejčastěji)

Od 1.1.2024 Sbírka zákonů a mezinárodních smluv

Ne všechny MS jsou self-executing

Článek 1

1. Trestného činu se dopustí osoba, která nezákonně a úmyslně:

- a) spáchá násilný čin proti osobě na palubě letadla za letu, jestliže tento čin může ohrozit bezpečnost tohoto letadla; nebo
- b) zničí letadlo v provozu nebo způsobí škodu takovému letadlu, která ho učiní neschopným letu, nebo která může ohrozit jeho bezpečnost za letu; nebo
- c) umístí nebo dá umístit v letadle v provozu, jakýmkoliv způsobem, zařízení nebo předmět, který může zničit toto letadlo nebo způsobit na něm škodu, která je učiní neschopným letu nebo způsobí na něm škodu, jež může ohrozit jeho bezpečnost za letu; nebo
- d) zničí nebo poškodí zařízení sloužící řízení leteckého provozu nebo zasahuje do jejich provozu, jestliže kterýkoli takový čin může ohrozit bezpečnost letadel za letu; nebo
- e) sdělí informaci, o které ví, že není pravdivá, čímž ohrozí bezpečnost letadla za letu.

Článek 3

Každý smluvní stát se zavazuje, že pro trestné činy uvedené v článku 1 stanoví přísné tresty .

K předchozímu slide

- Úmluva o potlačování protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví
- nelze aplikovat přímo na jednotlivce, ale týká se jednotlivců
- stát ji musí implementovat do svého práva
- zde do trestního zákoníku – na jednotlivce platí pak onen trestní zákoník, ne mezinárodní smlouva

Některé smlouvy nejsou self-executing a nedopadají ani na jednotlivce, ale na státy

- například Charta OSN
- <https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/07/Charta-OSN-2019.pdf>

Vídeňská úmluva o smluvním právu

- vyhláška ministra zahraničních věcí o Vídeňské úmluvě o smluvním právu
- pozor na zkrácení na „Vídeňská úmluva“!
- konference o smluvním právu ve Vídni (OSN) – 1969
- původně obyčejová pravidla byla kodifikována
- působnost je na smlouvy mezi státy
 - obecné otázky
 - uzavírání smluv
 - vstup v platnost, prozatímní provádění
 - dodržování, provádění, výklad
 - změny
 - neplatnost vč. řízení
 - atd.

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1988-15>

Článek 10a

(1) Mezinárodní smlouvou mohou být některé pravomoci orgánů České republiky přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci.

(2) K ratifikaci mezinárodní smlouvy uvedené v odstavci 1 je třeba souhlasu Parlamentu, nestanoví-li ústavní zákon, že k ratifikaci je třeba souhlasu daného v referendu.

- dopad na mezinárodní smlouvy v důsledku členství v EU
- ČR přenesla výkon pravomocí v určitých oblastech na EU
- 3/5 všech poslanců a 3/5 přítomných senátorů (čl. 39/4 Ústavy ČR)

Článek 87/2 a 89/3 Ústavy ČR

Čl. 87/2

Ústavní soud dále rozhoduje o souladu mezinárodní smlouvy podle čl. 10a a čl. 49 s ústavním pořádkem, a to před její ratifikací. Do rozhodnutí Ústavního soudu nemůže být smlouva ratifikována.

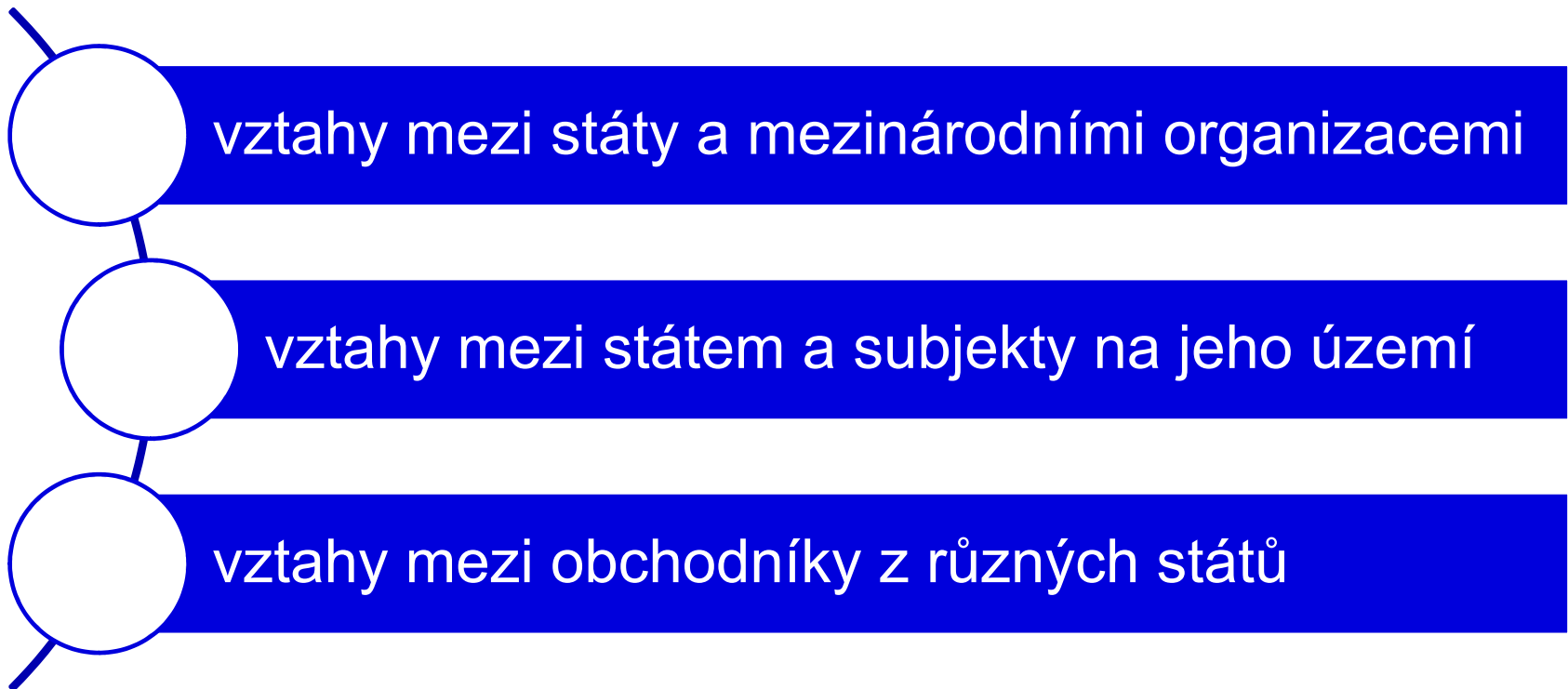
Čl. 89/3

Rozhodnutí Ústavního soudu, kterým byl podle čl. 87 odst. 2 vysloven nesoulad mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem, brání ratifikaci smlouvy do doby, než bude nesoulad odstraněn.

Co když MS bude ratifikována a později
vyjde najevo nesoulad s ústavním pořádkem?

Úvod do obchodních/ekonomických organizací

Systematika mezinárodních ekonomických/ obchodních vztahů – tři úrovně vztahů

1) Vztahy mezi státy a mez. organizacemi

- upraveny MPV (mezinárodním ekonomickým právem)
- mezinárodní ekonomické právo
 - mezinárodní obchodní systém
 - mezinárodní finanční a měnové právo (vč. mezinárodních daňových vztahů)
 - mezinárodní právo rozvoje (rozvojová pomoc)
 - mezinárodní investice
- prameny
 - mezinárodní smlouva
 - mezinárodní obyčej
 - obecné zásady právní

WTO IMF (MMF) OPEC ESVO
OECD MBG EU UN (OSN) UNCTAD ...

Prameny mezinárodního ekonomického práva

– mezinárodní smlouva

- dvoustranné (bilaterální) a mnohostranné (multilaterální)
- otevřené, polootevřené, uzavřené
- účinky inter partes a účinky erga omnes
- režimy (viz další slide)
- přímé účinky – zásadně ne, zavazují státy či mezinárodní organizace

– mezinárodní obyčej

- někdy již obyčeje promítnuty do mezinárodních smluv
- odpovědnost státu, imunita státu, námořní či mořské právo, ...

– obecné právní zásady

- pomocný pramen
- čl. 38/1 c) Statutu Mezinárodního soudního dvora

– soft law

- návody, kodexy vytvářené mezinárodními organizacemi
- mohou být vzorem pro tvorbu mezinárodních smluv

Režimy a mezinárodní smlouvy

- určují postavení zboží, služeb, kapitálu a osob na území smluvních států
 - režim nejvyšších výhod (*MFN – most favoured nation*)
 - národní režim
 - reciproční režim
 - preferenční režim

Protekcjonismus. Liberalizace

- mezinárodní obchod a novověk
- protekcjonismus (proti MO) – merkantilismus
- uvolňování na konci 19. století (dvoustranné smlouvy)
- WWI, období mezi válkami
- vývoj po WWII (liberalizace, mnohostranné smlouvy)
- nástroje protekcjonismu – cla, kvóty, ...
- liberalizace

Protekcjonismus:
proti MO

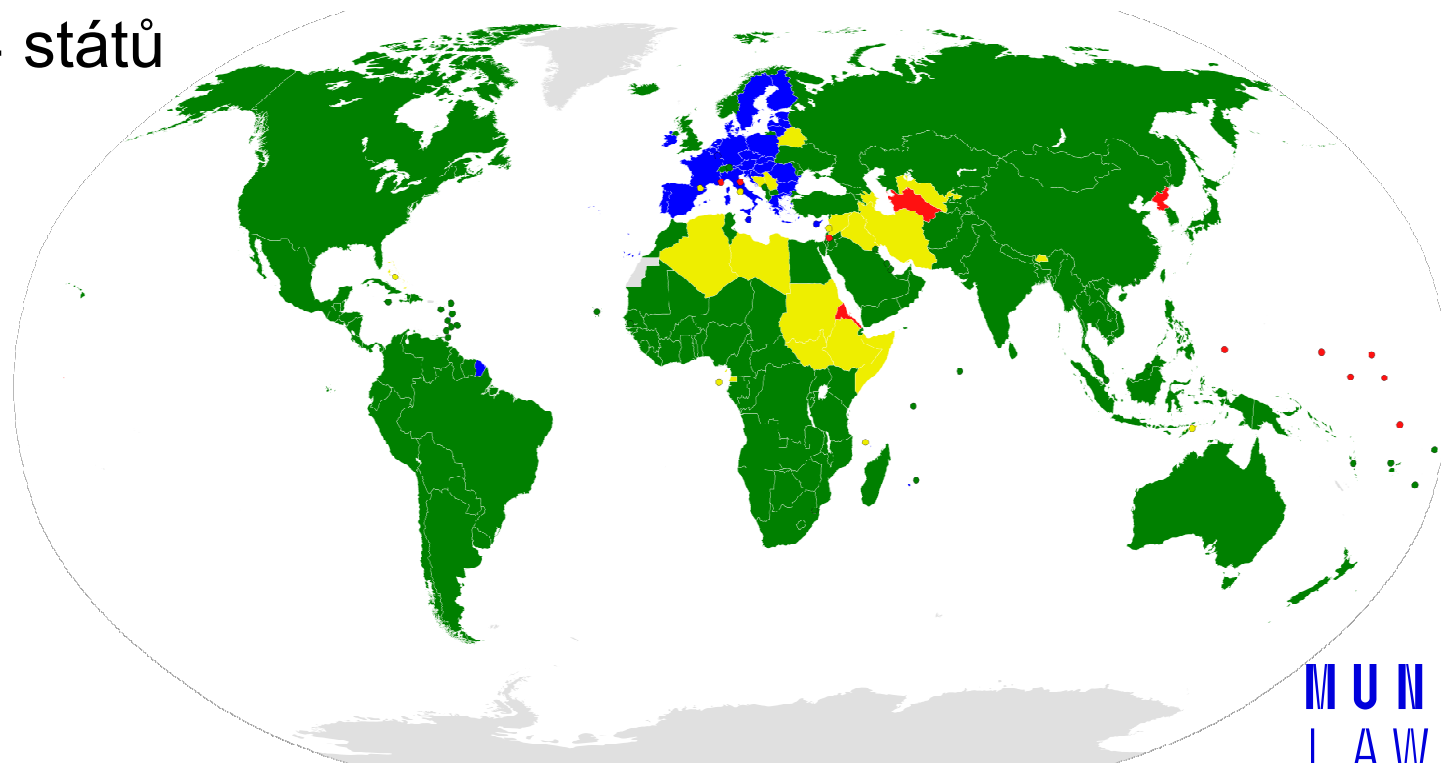
Konec 19. století:
uvolňování, ale
bilaterální smlouvy

Po 2. sv. válce:
multilaterální
smlouvy

WTO: Světová obchodní organizace.
Historie. Struktura dohod. Struktura orgánů. Řešení sporů.

WTO dnes

- *World Trade Organisation*
- v současnosti 164 států
- sídlo Ženeva

Minulost

- situace – období WWII a poté
 - USA – protekcionismus
 - východní Evropa – RVHP
 - západní Evropa – dnešní EU
- Bretton-woodský systém 1944
 - MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND
 - MEZINÁRODNÍ BANKA PRO OBNOVU A ROZVOJ (dnes SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY)
 - SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE (jako ITO) – nepodařilo se – proto GATT 1947
- Havanská charta
 - zakládací smlouva WTO, byla i sepsána, ale ...
 - problém USA
 - prozatímně byla podepsána část Havanské charty – GATT 1947

GATT 1947

Všeobecná dohoda o clech a obchodu

General Agreement on Tariffs and Trade

- prozatímní mezinárodní smlouva (nikoliv mezinárodní organizace)
- ČSR od počátku
- prvotní cíl: vše je drahé – snížit cla, poté netarifní překážky (zboží)
- činnost GATT – ve formě kol („rounds“) - konference
- z počátku byla jednání úspěšná a kola trvala krátce
- později se přidávají další oblasti než snižování cel a roste počet států
- režimy (nejvyšších výhod, národní), výjimky (integrační, rozvojová)

Kde a kdy	Co se řešilo	Počet států
1947 Ženeva (7 měsíců)	Cl	23
1949 Annecy (5 měsíců)	Cl	13
1951 Torquay (8 měsíců)	Cl	38
1956 Ženeva (5 měsíců)	Cl	26
1960-1961 Dillon (11 měsíců)	Cl	26
1964-1967 Kennedy (37 měsíců)	Cl, netarifní překážky	62
1973-1979 Tokyo (74 měsíců)	Cl, netarifní překážky	102
1986-1994 Uruguay (87 měsíců)	Vznik WTO, spousta oblastí	123
2001 - Doha		Členské státy WTO

Ministerské konference

Podle čeho se jmenují? Proč se prodlužovala, co do délky trvání?

Vznik WTO. GATT 1994

- základ **Dohoda o zřízení WTO**
- Marakeš, v rámci Uruguayského kola
- 1. 1. 1995
- **GATT 1994** = GATT 1947 a dodatky přijaté v rámci Uruguayského kola bez organizační složky
- **cíle WTO** – preambule Dohody o zřízení WTO (viz IS) ... *závaznost?*
- **funkce WTO** – čl. III Dohody o zřízení WTO

GATT 1947 vs. WTO

GATT 1947	WTO
Prozatímní mezinárodní smlouva	Stálá mezinárodní organizace
Smluvní státy	Členské státy
Méně propracovaná organizační struktura, méně efektivnější řešení sporů	Lépe propracovaná organizační struktura, efektivnější řešení sporů
Činnost realizována ad hoc, „rounds“	Činnost realizována „pravidelně“
Zboží	Zboží, služby, právo duševního vlastnictví

Základní principy WTO

- odstranění diskriminace v mezinárodním obchodě
- odstranění bariér – volnější obchodování
- předvídatelnost obchodního systému
- zavedení více prvků soutěže do obchodního systému
- příznivější obchodní systém pro rozvojové země

Orgány WTO – organizační struktura

Generální rada

RADA PRO OBCHOD ZBOŽÍM
RADA PRO OBCHOD SLUŽBAMI
RADA PRO OBCHODNÍ ASPEKTY
PRÁV K DUŠEVNÍMU
VLASTNICTVÍ

ORGÁN PRO ŘEŠENÍ SPORŮ
ORGÁN PRO PŘEZKOUMÁVÁNÍ
OBCHODNÍ POLITIKY

Struktura dohod WTO

Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace

Příloha 1A: Mnohostranné dohody o obchodu se zbožím

Příloha 1B: Všeobecná dohoda o obchodu službami

Příloha 1C: Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví

Příloha 2: Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů

Příloha 3: Mechanismus přezkoumávání obchodní politiky

Příloha 4: Vícestranné obchodní dohody

Mnohostranné dohody – závaznost pro všechny

Vícestranné dohody – závaznost, přijaly-li členské státy dobrovolně

Přílohy jsou nedílnou součástí Dohody. Je-li rozpor, přednost má Dohoda.

Vztah mezi GATT, GATS, TRIPS – není výslovně řešen; koexistence.

GATT 1994: Všeobecná dohoda o clech a obchodu

GATT 1994 = GATT 1947 a dodatky přijaté v rámci Uruguayského kola bez organizační složky

- a) ustanovení Všeobecné dohody o clech a obchodu z 30. října 1947, přiložené k Závěrečnému aktu, přijatého na závěr druhého zasedání Přípravného výboru Konference OSN o obchodu a zaměstnanosti (s výjimkou Protokolu o prozatímním provádění) tak, jak byla upravena, doplněna nebo jinak změněna ustanoveními právních nástrojů, které vstoupily v platnost před datem vstupu v platnost Dohody o WTO;
- b) ustanovení následujících právních nástrojů, které vstoupily v platnost na základě GATT 1947 před datem vstupu v platnost Dohody o WTO: (i) protokoly a certifikace, týkající se celních koncesí; (ii) protokoly o přístupu (s výjimkou ustanovení a), týkající se prozatímního provádění a odvolání prozatímního provádění a b), umožňujících, že část II GATT 1947 bude prováděna prozatímně v plném rozsahu ne neslučitelném s právními předpisy, platnými k datu Protokolu); (iii) rozhodnutí o výjimkách, poskytnutých podle článku XXV GATT 1947, které jsou v platnosti ještě k datu vstupu v platnost Dohody o WTO (1); (iv) jiná rozhodnutí SMLUVNÍCH STRAN GATT 1947;
- c) následující ujednání: (i) Ujednání o výkladu článku II:1 b) Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (ii) Ujednání o výkladu článku XVII Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (iii) Ujednání o ustanoveních o platební bilanci Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (iv) Ujednání o výkladu článku XXIV Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (v) Ujednání, týkající se výjimek ze závazků podle Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; (vi) Ujednání o výkladu článku XXVIII Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994; a
- d) Marrakešský protokol k Všeobecné dohodě o clech a obchodu 1994.

GATT 1994 – režim nejvyšších výhod

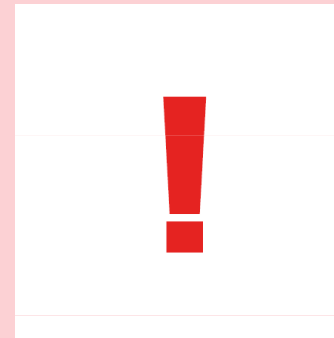
– **základní cíl:** liberalizace mezinárodního obchodu

– **režim nejvyšších výhod**

„Všechny výhody, přednosti, výsady nebo osvobození poskytnuté kteroukoli smluvní stranou jakémukoli výrobku pocházejícímu z kterékoli jiné země nebo tam určenému budou ihned a bezpodmínečně přiznány obdobnému výrobku pocházejícímu z území všech ostatních smluvních stran nebo tam určenému.“

– **výjimky z režimu nejvyšších výhod:**

- Důvod: zásah do liberalizace mezinárodního obchodu
- grandfathers preferences
- zóny volného obchodu
- vytváření celních unií
- zacházení s rozvojovými státy (preferenční režim)
- výjimka z pravidla nediskriminace
- antidumpingová a vyrovnávací cla, ochranná opatření, bezpečnostní výjimky

GATT 1994 – pokračování – národní režim

– národní režim

1. Smluvní strany uznávají, že vnitřní daně a ostatní vnitřní dávky jakož i zákony, úpravy a předpisy týkající se prodeje, nabízení na prodej, nákupu, dopravy, distribuce anebo používání výrobků a vnitřní kvantitativní úpravy, předepisující míchání, zpracování anebo používání výrobků v určitém množství anebo v určitém poměru, nemají být uplatňovány na dovážené či domácí výrobky způsobem, jímž by se poskytovala ochrana domácí výrobě.

2. Výrobky území kterékoli smluvní strany dovážené na území kterékoli jiné smluvní strany nebudou podrobeny, ať přímo či nepřímo, vnitřním daním ani jiným vnitřním dávkám jakéhokoli druhu vyšším než ony, jimž podléhají přímo nebo nepřímo stejné výrobky domácí. Kromě toho neuloží žádná smluvní strana žádným jiným způsobem vnitřní daně nebo jiné vnitřní dávky na dovážené nebo domácí výrobky způsobem odporujícím zásadám stanoveným v odstavci 1.

– otázka nediskriminace; týká se zboží po jeho vstupu na trh

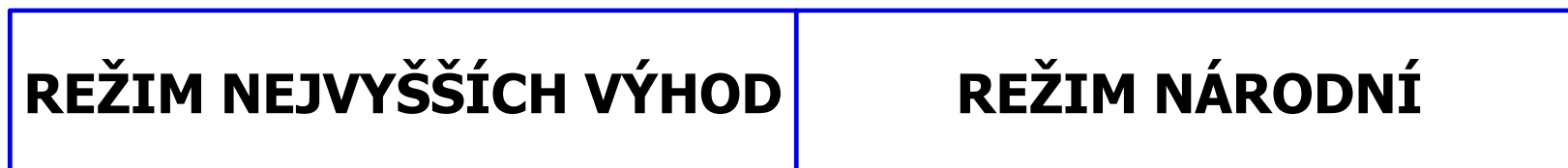
– výjimky

GATT 1994 – pokračování, doplnění

- obdobný výrobek
- připomenutí – nediskriminace
- preferenční režim (nereciprocita)
- tariff only regim
- **kvantitativní restrikce** (= množstevní omezení)
 - obecně zakázáno
 - výjimky – jen na omezenou dobu, na nediskriminačním základě
 - příklady

Shrnutí GATT 1994

liberalizace obchodu, princip nediskriminace

výjimky

výjimky

PREFERENČNÍ REŽIM jako výjimka

- preference rozvojová
- preference integrační

Další dohody Příloha 1A

- Dohoda o zemědělství
- Dohoda o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření
- Dohoda o textilu a ošacení – neplatná, řídí se GATT
- Dohoda o technických překážkách obchodu
- Dohoda o obchodních aspektech investičních opatření
- Dohoda o provádění článku VI GATT 1994
- Dohoda o provádění článku VII GATT 1994
- Dohoda o kontrole před odesláním
- Dohoda o pravidlech původu
- Dohoda o dovozním licenčním řízení
- Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních
- Dohoda o ochranných opatřeních

GATS: Všeobecná dohoda o obchodu službami

The General Agreement on Trade in Services

1. 1. 1995; Příloha č. 1B

Rada pro obchod se službami

cíl: liberalizace obchodu se službami

služba = služba v kterémkoliv sektoru

– výjimky: služby dodávaných při výkonu vládní moci, dopravní práva v letectví

dodávka služby z území jednoho člena na území kteréhokoli jiného člena

dodávka služby spotřebiteli v zahraničí

dodávka služby prostřednictvím komerční přítomnosti

dodávka služby prostřednictvím jednotlivců

GATS – pokračování

režim nejvyšších výhod (výjimky)

„With respect to any measure covered by this Agreement, each Member shall accord immediately and unconditionally to services and service suppliers of any other Member treatment no less favourable than that it accords to like services and service suppliers of any other country.“

režim národní (jen na specifické závazky)

.....

zásada transparentnosti

neomezování mezinárodních plateb a převodů

TRIPS: Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví

The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

1. 1. 1995; Příloha č. 1C

Rada pro obchodní aspekty práv k DV

účel: efektivní a přiměřená ochrana PDV,
prosazení práv, řešit spory

příklady narušení PDV

druhy PDV

TRIPS – WTO a WIPO

– regulace: WIPO (pod OSN)

- BERNSKÁ ÚMLUVA NA OCHRANU LITERÁRNÍCH A UMĚLECKÝCH DĚL
- PAŘÍŽSKÁ ÚMLUVA NA OCHRANU PRŮM. VLASTNICTVÍ
- ŘÍMSKÁ ÚMLUVA O OCHRANĚ VÝKONNÝCH UMĚLCŮ, VÝROBCŮ ZVUKOVÝCH ZÁZNAMŮ A ROZHLASOVÝCH A TELEVIZNÍCH ORGANIZACÍ
- SMLOUVA O DUŠEVNÍM VLASTNICTVÍ V OBORU INTEGROVANÝCH OBVODŮ

TRIPS – národní režim, nebo režim nejvyšších výhod?

„Pokud jde o ochranu duševního vlastnictví, bude jakákoli výhoda, přednost, výsada nebo osvobození přiznaná Členem občanům kterékoli jiné země, přiznána ihned a bezpodmínečně občanům všech ostatních Členů.“

„Každý Člen poskytne občanům ostatních Členů zacházení neméně příznivé, než jaké poskytuje svým vlastním občanům, týkající se ochrany duševního vlastnictví s výjimkami“

Vícestranné dohody

= závazné jen pro ty členské státy, které je dobrovolně přijaly

1. Dohoda o obchodu v oblasti civilního letectví
2. Dohoda o zadávání vládních zakázek (ČR ano)

EU a WTO

- ČR – členem WTO i EU
- EU – společná obchodní politika

Přezkum obchodní politiky

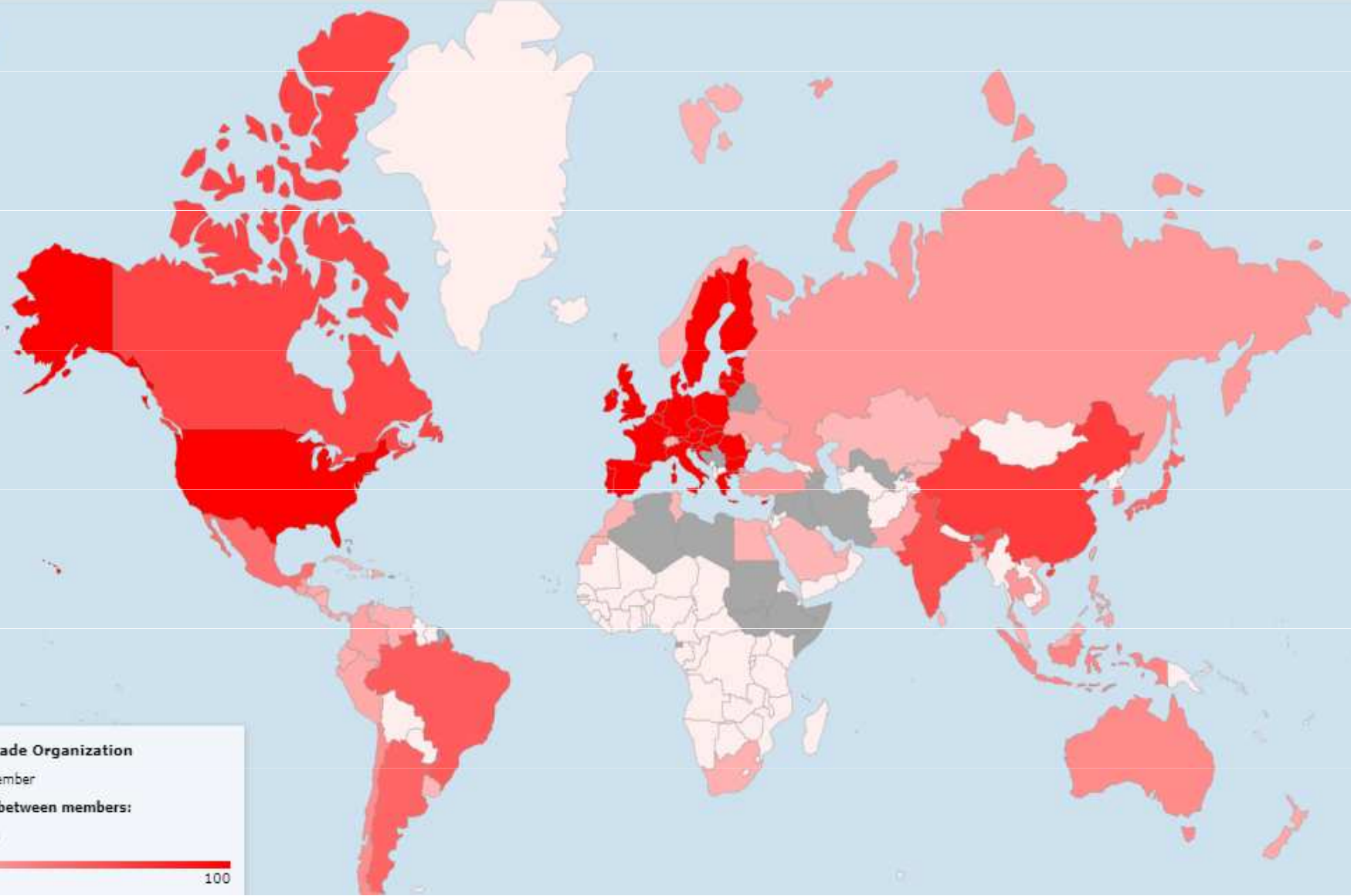
- provádí Orgán pro přezkoumávání obchodní politiky
- příloha č. 3
- informace o obchodních regulacích a politikách členů WTO
- publikace, transparentnost
- lhůty přezkumu se liší dle velikosti podílů členů v mezinárodním obchodě

ŘEŠENÍ SPORŮ VE WTO

Řešení sporů - úvod

- řešení sporů ve WTO – institucionalizované
 - výhody oproti GATT 1947
 - Ujednání o pravidlech a řízení řešení sporů
 - upraveno v Příloze 2 k Dohodě o WTO
 - důvod: zpravidla porušení závazků plynoucí z dohod
 - od roku 1995: 621 sporů
- https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_e.htm

Disclaimer

World Trade Organization

- Non-member

Disputes between members:

0 cases

1 ————— 100

Disclaimer

- World Trade Organization**
- Member
 - Non-member
 - Member concerned
 - ▲ As complainant
 - ▲ As respondent

European Union (formerly EC)

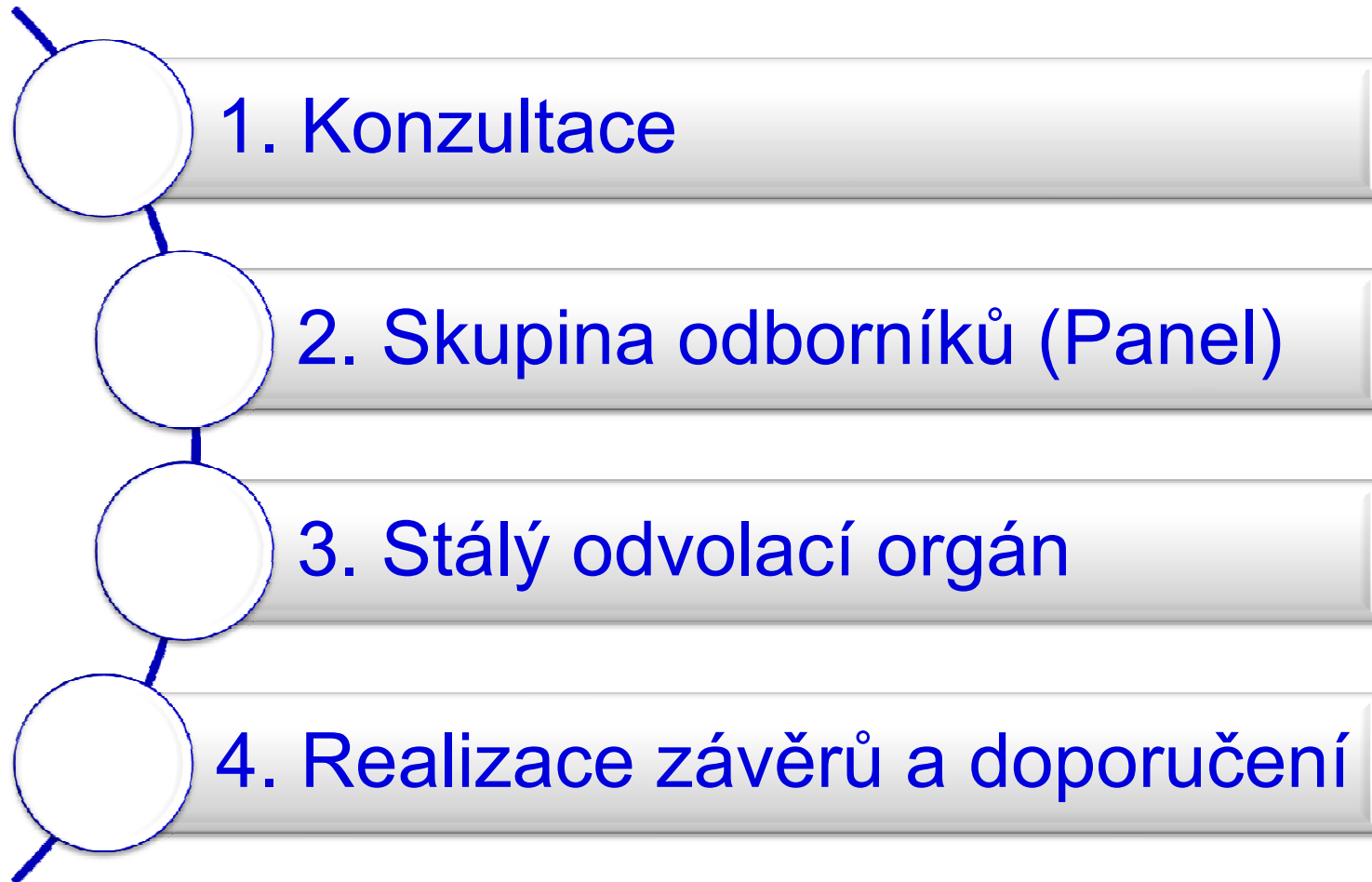
Disclaimer

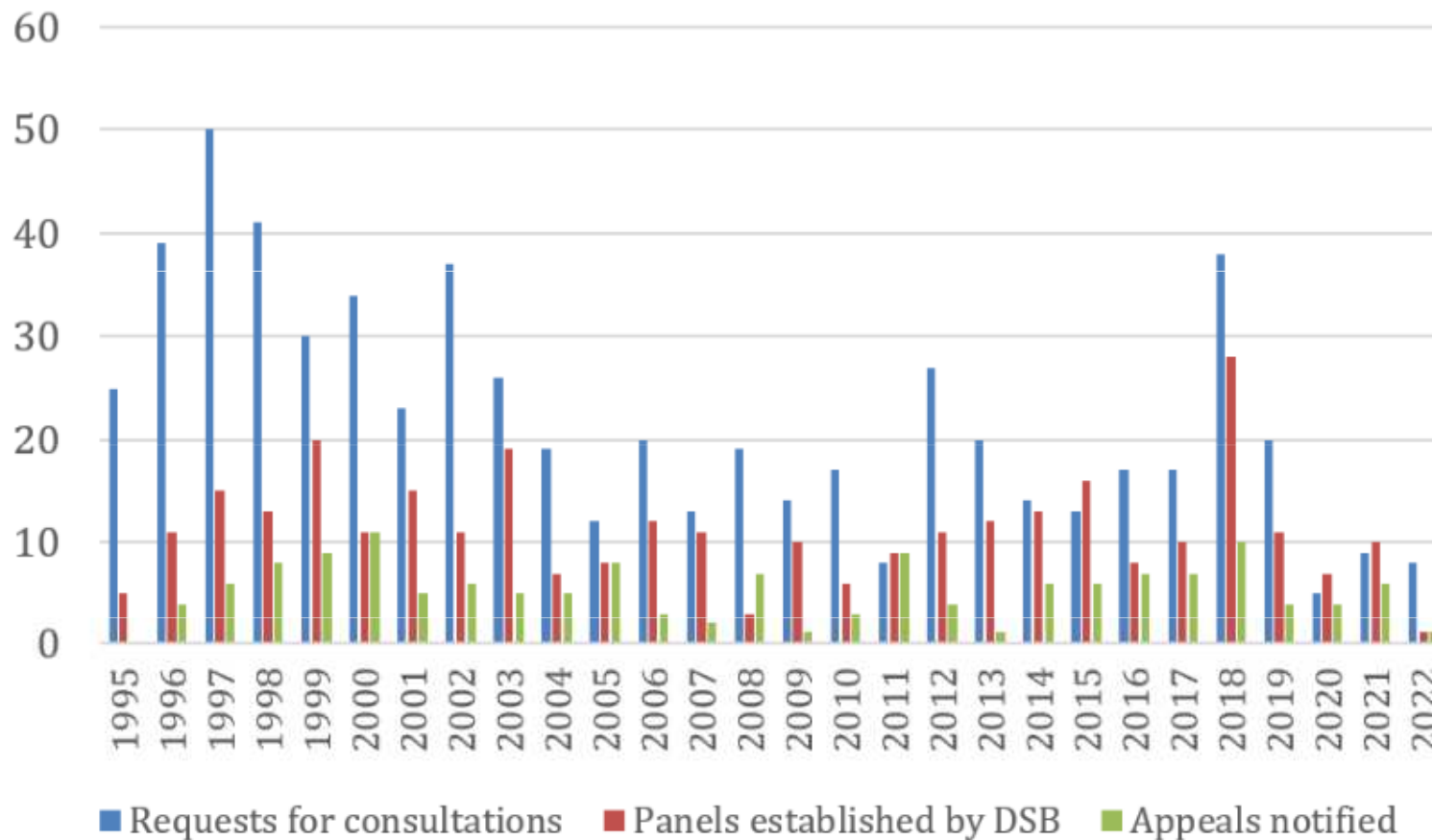

World Trade Organization

- Member (Green square)
- Non-member (Grey square)
- Member concerned (Red square)
- As complainant (Red triangle)
- As respondent (Blue triangle)

Základní schéma

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispustats_e.htm

Konzultace

- povinné
- žádost o konzultace
- odpověď státu, kterému je žádost adresována
 - neodpoví-li – žádost o ustanovení skupiny odborníků
 - odpoví-li – zahájení konzultace
- spor se nevyřeší do 60 dnů po dni obdržení žádosti – žádost o ustanovení skupiny odborníků

Konzultace - pokračování

- kratší lhůty
 - strany dospějí k závěru, že se spor konzultací nevyřeší - žádost o ustanovení skupiny odborníků
 - naléhavé případy (rychle kazící se zboží)
- třetí stát
 - podstatný obchodní zájem
 - možnost účasti na konzultacích
- úprava: čl. 4
- v této fázi končí nejvíce sporů řešených v rámci WTO

Ustavení skupiny odborníků (Panel)

- úprava čl. 6 a násl.
- písemná žádost žalující strany k OŘS
- OŘS ustaví na nejbližší schůzi (prakticky automatické)
- zřízení a zmocnění Panelu
- personální složení
- sestavení časového rozvrhu jednání

Panel - pokračování

- jednání Panelu
 - 6 měsíců (od složení a zmocnění Panelu do vypracování zprávy) – běžná doba
 - 3 měsíce – naléhavé případy (opět např. rychle kazící se zboží)
 - 9 měsíců – maximum (nutné zdůvodnění)
- zájmy třetích stran
- právo požadovat informace

Panel - pokračování

- návrh zprávy – možnost připomínek stran
- závěrečná zpráva
- OŘS
 - schválení (do 60 dnů od rozeslání zprávy Členům)
 - nepřijetí (negativní konsens)
- **strany sporu** - možnost odvolání ke Stálému odvolacímu orgánu,
ALE

Odvolací orgán systému řešení sporů v rámci WTO je od 11. prosince 2019 nefunkční

Publikováno: 12.12.2019

Autor:

Možnost odvolání proti rozhodnutí příslušného panelu v rámci mechanismu urovnávání sporů Světové obchodní organizace (WTO) mají dle pravidel organizace oba účastníci sporu, nyní však nebude, kdo by takové odvolání řešil.

Z původních sedmi soudců zbývá pouze jeden a Odvolací orgán tím přestal být usnášeníschopný. Ostatním soudcům již vypršelo funkční období a noví nebyli zvoleni, protože od roku 2016 tuto volbu jeden člen WTO bojkotuje z důvodu nespokojenosti s výsledky jejich práce.

Vymahatelnost pravidel WTO prostřednictvím mechanismu řešení sporů se za 24 let existence organizace stala jedním z jejích

Stálý odvolací orgán

- úprava: zejm. čl. 17
- odvolání omezeno na právní otázky a právní výklad
- délka projednání: 60 dnů od rozhodnutí strany se odvolat, výjimečně 90 dnů
- výstupy:
 - POTVRDÍ NÁLEZ A ZÁVĚRY PANELU
 - ZAMÍTNE
 - ZMĚNÍ (souhlas se závěrem, ale ne s odůvodněním)
- OŘS – přijímá zprávu nebo zamítá (negativní konsensus)

How long to settle a dispute?

These approximate periods for each stage of a dispute settlement procedure are target figures — the agreement is flexible. In addition, the countries can settle their dispute themselves at any stage. Totals are also approximate.

60 days	Consultations, mediation, etc
45 days	Panel set up and panellists appointed
6 months	Final panel report to parties
3 weeks	Final panel report to WTO members
60 days	Dispute Settlement Body adopts report (if no appeal)
Total = 1 year	(without appeal)
60-90 days	Appeals report
30 days	Dispute Settlement Body adopts appeals report
Total = 1y 3m	(with appeal)

Poslední fáze

- ve zprávě (Panelu či Odvolacího orgánu) – doporučení straně
- povinnost bezodkladného provádění doporučení (výjimky)
- stát neprovádí doporučení či rozhodnutí – sankce
- vyrovnání a suspenze koncesí (čl. 22)

Jiné způsoby řešení sporů

- rozhodčí řízení (čl. 25)
- dobré služby, smírčí řešení a zprostředkování (čl. 5) – nabízí často generální ředitel

Nejdelší spor 1993-2010: spor o banány

DSS77: United States — Anti-dumping and countervailing duties on ripe olives from Spain

This summary has been prepared by the Secretariat under its own responsibility. The summary is for general information only and is not intended to affect the rights and obligations of Members.

See also:

- News items about this dispute
- The basics: how disputes are settled in WTO
- Computer based training on dispute settlement
- Text of the Dispute Settlement Understanding
- #TradeDisputes

Current status

- Panel composed on **18 October 2019**

Key facts

Short title:	US — Ripe Olives from Spain
Complainant:	European Union
Respondent:	United States
Third Parties (original proceedings):	Australia; Brazil; Canada; China; India; Japan; Mexico; Russian Federation; Saudi Arabia; Kingdom of: Switzerland; Turkey
Agreements cited: (as cited in request for consultations)	Art. 11(a), 11(b), 12, 21(a), 21(b), 21(c), 22, 24, 10, 14, 15.1, 15.2, 15.5, 19.1, 19.3, 19.4, 32.1 Subsidies and Countervailing Measures

Agreements cited: (as cited in panel request)	Art. 11(a), 11(b), 12, 21(a), 21(b), 21(c), 24, 10, 14, 15.1, 15.2, 15.5, 19.1, 19.3, 19.4, 22.5, 32.1 Subsidies and Countervailing Measures (SCM)
Consultations requested:	29 January 2019
Panel requested:	16 May 2019
Panel established:	24 June 2019
Panel composed:	18 October 2019

Latest document

- United States - Anti-Dumping and Countervailing Duties on Ripe Olives from Spain - Constitution of the Panel established at the request of the European Union - Note by the Secretariat
[WT/DSS77/4](#) | 21 October 2019

[View all documents](#) →

Summary of the dispute to date

Follow this dispute

[Send me email alerts](#)

Other disputes involving

- Ripe olives
- European Union (fr
- United States
- Agreement on Sub-Countervailing Me
- General Agreement and Trade 1994
- Agreement on Imp of Article VI of the Agreement on Tari 1994

Problems viewing this

please contact webmaster@wto.org if you are using an older version of the operating system or browser you are using.

Jak vypadá „záznam“ o řešení sporu

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/find_dispu_cases_e.htm

**MUNI
LAW**

OECD Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

Organisation for Economic Economic Co-operation operation and Development

- *„Together, we create better policies for better lives.“*
- vznik 1961
- ekonomický protějšek NATO
- 1948 - Organizace pro Evropskou hospodářskou spolupráci
 - přerozdělování prostředků Marshallova plánu (1947/1948)
- sídlo Paříž

Činnost a oblast zájmu

- řešení ekonomických, sociálních a řídicích problémů, které sebou přináší globalizace, ale také při využívání jejích možností
- porovnání zkušeností vlád, hledání společného řešení

OECD pomáhá vládám při rozvoji prosperity a v boji proti chudobě cestou hospodářského růstu, finanční stability, obchodu a investic, rozvoje technologií, inovací, podnikatelskou činností a rozvojem spolupráce. Pomáhá zabezpečit, aby byl brán zřetel na dopady hospodářského a sociálního rozvoje na životní prostředí. Další cíle zahrnují tvorbu pracovních míst, sociální spravedlnost a dosažení transparentního efektivního řízení.

OECD stojí v čele úsilí o porozumění vývoji současného světa a pomáhá vládám reagovat na obavy s tím spojené. Tyto snahy zahrnují obchod a strukturální změny, bezpečnost informačních technologií a úkoly spojené s bojem proti chudobě v rozvojovém světě.

V posledním desetiletí se OECD zabývala řadou otázek v oblasti hospodářské, sociální a environmentální, přičemž i nadále prohlubovala spolupráci s průmyslem, odbory a dalšími zástupci občanské společnosti. Jednání OECD v oblasti daní a účtování vnitropodnikových cen například připravila cestu pro dvoustranné daňové dohody v celém světě.

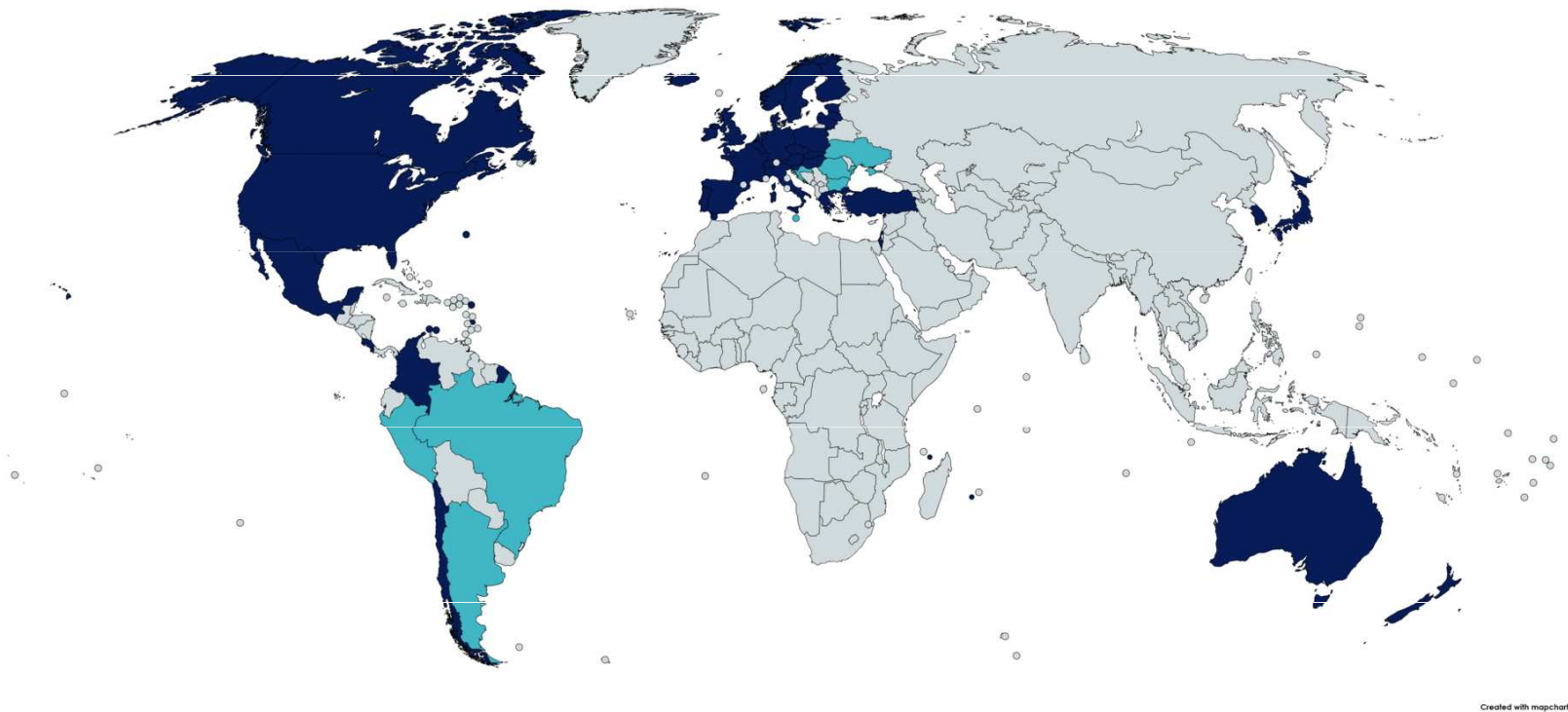
Již přes 40 let je OECD jedním z nejrozsáhlejších a nejspolehlivějších světových zdrojů srovnatelných statistických, hospodářských a sociálních údajů. Databáze OECD pokrývají rozmanité oblasti od národních účtů, ekonomických ukazatelů, obchodu, zaměstnanosti, přes migraci, vzdělání, energie, zdravotnictví až po životní prostředí. Podstatná část těchto výzkumných zpráv a analýz je publikována.

(OBSE: 2007)

Struktura

- Rada (rozhodovací pravomoc, konsensus)
- Výbory (řídící, odborné)
- Sekretariát (v čele generální tajemník)

Členské státy

– s Ruskem pozastavena přístupová jednání (2014), ukončena (2022)

OECD a vzdělání

- Grafy

- <https://data.oecd.org/teachers/teachers-salaries.htm#indicator-chart>

MUNI
LAW

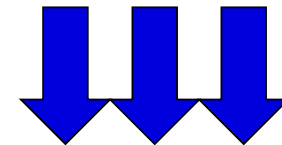
VNĚJŠÍ OBCHODNÍ VZTAHY EU

Společná obchodní politika EU

Tři uvedené roviny PMO se ovlivňují

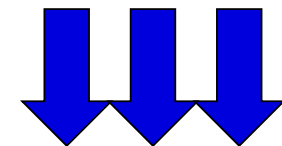
1. rovina

- závazky, které přijímají státy mezi sebou
- není zde přímý účinek
- konkrétně k EU:
MNOHOSTRANNÉ SMLOUVY (v rámci WTO)
DVOUSTRANNÉ SMLOUVY (EU s nějakým státem)

2. rovina

- první rovina se musí projevit na druhé úrovni – nastavení celních sazeb/kvantitativních omezení (což činí samy státy)

3. rovina

- například výše cla při vstupu zboží na území (státu, EU) ovlivní cenu transakce

Ekonomická integrace

Kdy dosáhla EU jednotlivých stupňů (cca)?

Společný a jednotný vnitřní trh

Společný trh

- Volný pohyb zboží
- Volný pohyb služeb
- Volný pohyb kapitálu
- Volný pohyb osob

Jednotný vnitřní trh

- Volný pohyb zboží
- Volný pohyb služeb
- Volný pohyb kapitálu
- Volný pohyb osob

V čem je tedy rozdíl?

same
but different
same

Stupně ekonomické integrace

- zóna volného obchodu
- celní unie
- společný trh
- jednotný vnitřní trh
- měnová unie

– EU

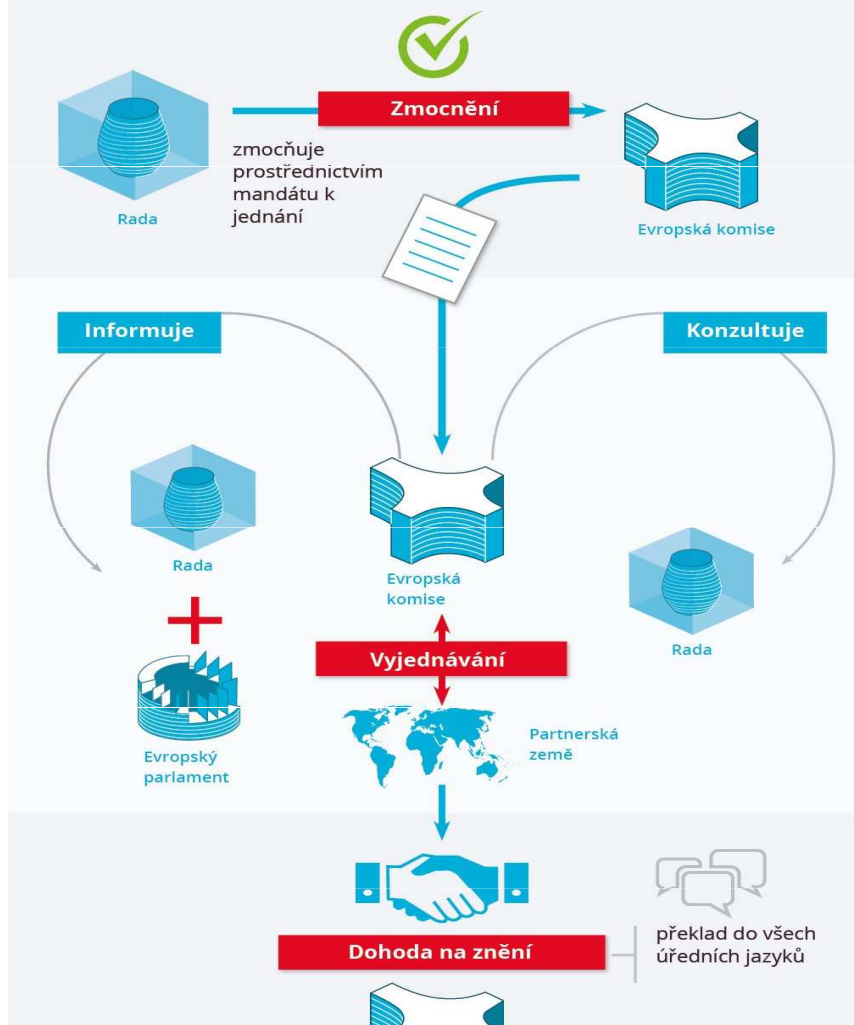
- 1968: vytvořena celní unie (od počátku byla EU zamýšlena jako celní unie)
- spolupráce dále vedla k vytvoření společného trhu a následně jednotného vnitřního trhu
- jednotný vnitřní trh – 4 základní svobody: volný pohyb zboží, osob, služeb, kapitálu
- ochrana hospodářské soutěže
- některé členské státy EU – měnová unie

EU

- vnější ekonomické vztahy – výlučná pravomoc EU – tzn. členské státy si neupravují vnější ekonomické vztahy samy
 - čl. 3 SFEU – celní unie, společná obchodní politika
- EU jako celní unie
 - uvnitř (mezi členskými státy EU) – žádné překážky
 - vně (vůči nečlenským státům EU) – vystupujeme jednotně
- za EU jedná Komise
 - vede obchodní jednání, vyjednává o smlouvách
 - Komisi zmocňuje Rada (Komise dává informace Radě, Rada pak uzavírá mezinárodní smlouvy po konzultaci s Evropským parlamentem)

Poznámka na okraj: zóna volného obchodu – státy uvnitř této zóny si vztahy upravují samy

Obchodní jednání EU

Zdroj: EUROSOP

Společná obchodní politika - SFEU

Vytvořením celní unie v souladu s články 28 až 32 přispívá Unie ve společném zájmu k harmonickému rozvoji světového obchodu, k postupnému odstranění omezení mezinárodního obchodu a přímých zahraničních investic a ke snižování celních a jiných překážek. *(Článek 206 SFEU)*

Společná obchodní politika se zakládá na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod týkajících se obchodu zbožím a službami, obchodní aspekty duševního vlastnictví, přímé zahraniční investice, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a opatření na ochranu obchodu, jako jsou opatření pro případ dumpingu a subvencování. Společná obchodní politika je prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie. *(Článek 207 odst. 1 SFEU)*

Spolupráce se třetími zeměmi a humanitární pomoc (rozvojová spolupráce; články 208 až 211 SFEU)

Nástroje společné obchodní politiky

– tarifní

- cla a dávky s rovnocenným účinkem
- omezení obchodu spíše ekonomického charakteru

– kvantitativní

- kvóty a opatření s rovnocenným účinkem
- omezení obchodu spíše administrativního charakteru

– zjevné

- cla, celní tarify, kvóty
- „zjevně“ regulují mezinárodní obchod

– skryté

- sanitární, fytosanitární opatření, technické požadavky na výrobky

Nástroje společné obchodní politiky

– smluvní

- mnohostranné a dvoustranné smlouvy, které EU přijímá
- hlavní pramen – dohody WTO – výjimka z režimu nejvyšších výhod (národního režimu) – celní unie
- první rovina regulace vztahů PMO

– autonomní

- unijní akty – typicky nařízení
- druhá rovina regulace vztahů PMO
- stále ale musí EU respektovat závazky z mezinárodních dohod (WTO)

Smluvní nástroje společné obchodní politiky

Evropské sdružení volného obchodu

– EU má preferenční dohodu se státy ESVO

– ESVO – zóna volného prostoru

– EHP

- Dohoda o Evropském hospodářském prostoru
- 4 základní svobody, regulace hospodářské soutěže
- průmyslové zboží, zpracované zeměd. a rybí produkty

– Švýcarsko

- dvoustranné smlouvy mezi EU a Švýcarskem (dohoda o volném obchodu (1972) – odbourána cla na průmysl. výrobky
- sektorové dohody

V rámci Evropy

– celní unie

- Monako, San Marino, Andorra, Turecko
- jiný význam celní unie než celní unie a EU

– zóny volného obchodu

- Faerské ostrovy, Albánie, Makedonie; Černá Hora a Srbsko (stabilizační a asociační dohody)

ACP státy

ACP státy

- preferenční režim EU vůči ACP zemím
 - výjimka z režimu nejvyšších výhod (národního režimu)
- převážně bývalé koloniální státy, surovinové základny
- nevzniká ani zóna volného obchodu, ani celní unie
- vztah EU (resp. ES) a ACP státy – prostřednictvím různých dohod
 - Dohody z Yaoundé I,II, z Arushe, z Lomé (I až IV), z Cotonu (do února 2020), nová je schválena
 - původně ekonomická spolupráce (platit nižší cla), dnes i další oblasti – migrace, lidská práva, klimatické změny, vzdělávací programy
- není jedna dohoda, ale několik dohod o hospodářském partnerství
 - západní Afrika, Tichomoří, východní a jižní Afrika, a další oblasti

› 2023

› 20. července

Rada schválila novou dohodu o partnerství s africkými, karibskými a tichomořskými státy

Dne 20. července přijala Rada rozhodnutí o podpisu a prozatímním provádění dohody o partnerství mezi Evropskou unií a Organizací afrických, karibských a tichomořských států (OAKTS), která bude sloužit jako nový právní rámec pro vztahy mezi EU a jejími členskými státy a 79 africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi **na příštích dvacet let** a která nahradí dohodu z Cotonou.

› Rada schválila novou dohodu o partnerství s africkými, karibskými a tichomořskými státy (tisková zpráva, 20. července 2023)

<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/cotonou-agreement/>

Zóny volného obchodu

MERCOSUR

- 2019
- Brazílie, Argentina, Paraguay, Uruguay
- odstraněno množství cel na vybrané zboží, odstraněny některé překážky

Kanada

- tzv. CETA
- 2016/2017

Jižní Korea

- 2010/2011
- nejen odstranění cel na vybrané produkty, ale také hospodářská soutěž, investice a řešení sporů

Další zóny volného obchodu

- Japonsko
- Singapur
- Vietnam
- Středozeší (Egypt, Maroko, Alžírsko, Tunisko, Izrael, Jordánsko, Libanon)
- Chile, Peru
- Mexiko, země střední Ameriky
- Ukrajina, Moldávie, Gruzie (Východní partnerství)

- Aktuálně probíhající jednání o zóně volného obchodu:
- Austrálie, Nový Zéland, Indie

TTIP

– Transatlantické obchodní a investiční partnerství

- od roku 2013 běží jednání
- doposud neuzavřeno
- zvýšení exportu, zisků
- zvýšení HDP
- pozastaveno kvůli Trumpovi
- USA uvalilo poměrně vysoké clo (ocel, hliník); EU také zvýšila clo na dovoz některých produktů z USA
- očekává se, že Biden obnoví jednání

Autonomní nástroje společné obchodní politiky

Celní unie (dosažena 1968)

- EU jako celní unie je unikát v rámci světa
- pravidla uvnitř EU
 - zákaz cel a dávek s obdobným účinkem mezi ČS
- pravidla EU vůči třetím státům
 - přijetí jednotného celního sazebníku
 - Rada na návrh Komise
- v rámci Evropy je celní prostor širší
 - Evropský celní prostor
 - proč?

K zamyšlení:

- *Má EU vlastní celní orgány?*
- *Kdo vybírá clo?*
- *Komu/kam jde příjem z výběru cel?*

Unie zahrnuje celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím. (Čl. 28 SFEU)

Tarifní nástroje - přehled

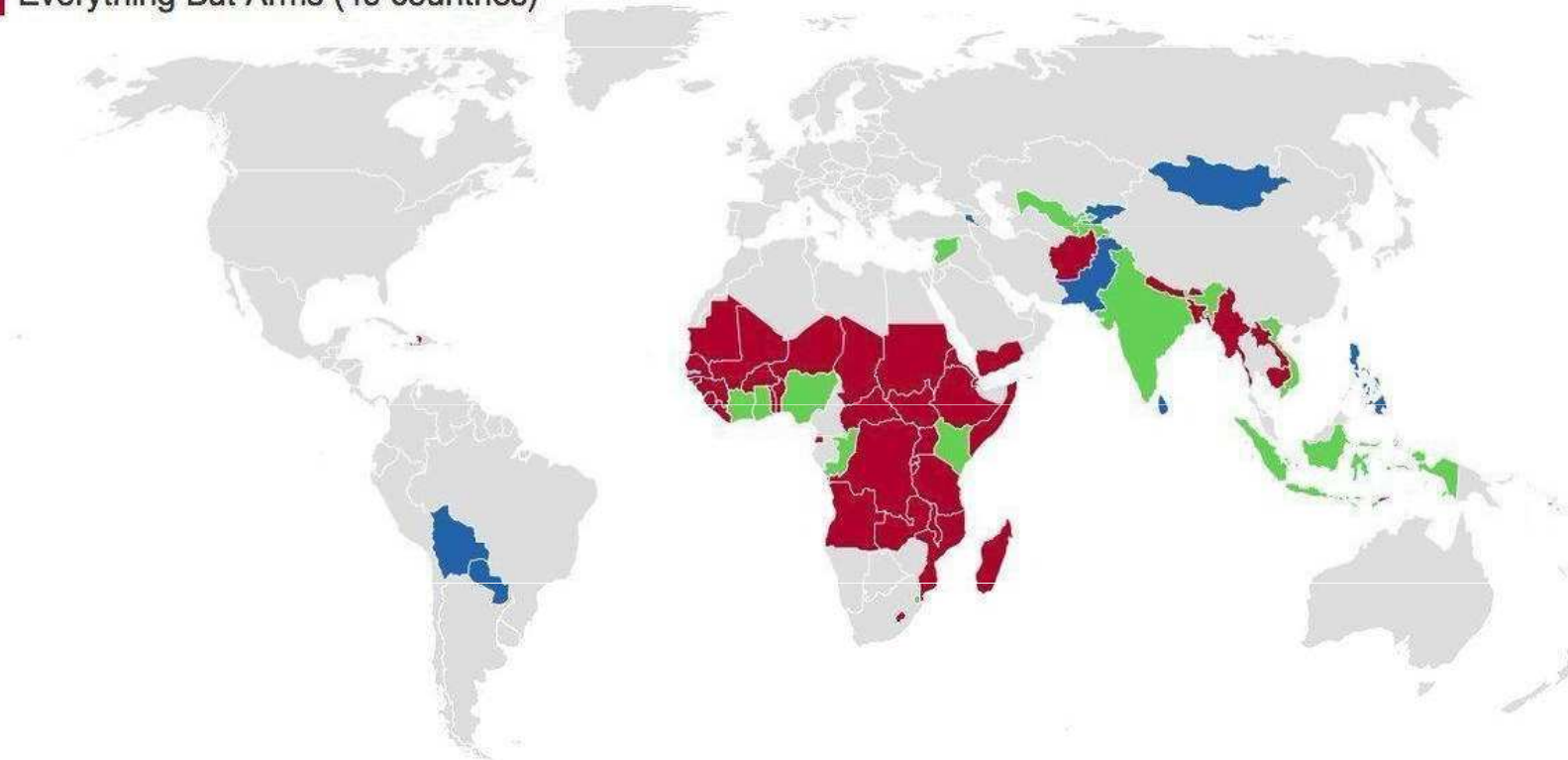
- Společný celní sazebník (nařízení)
 - komodita a celní sazba – průměrná sazba 4 %
 - kombinovaná nomenklatura + celní sazby (pravidelné aktualizace)
- Modernizovaný Celní kodex (nařízení)
 - pravidla a postupy pro zboží vstupující na celní území EU či toto území opouštějící
 - procesní předpis (vyměřuje se clo, vypočítává se celní sazba, původ zboží atd.)
- Systém všeobecných celních preferencí (nařízení)
 - GSP, GSP+, Everything but Arms
- Systém Společenství pro osvobození od cla (nařízení)
 - osvobození cla, protože je potřeba zvýšit dovoz

Suspense cel

Kvóty

Beneficiaries of EU's unilateral trade preferences

- Standard GSP (17 countries)
- GSP+ (9 countries)
- Everything But Arms (49 countries)

Source: Market Access Map

As of 19.01.2018

Kvantitativní nástroje

- 2 nařízení
 - společná pravidla dovozu – země s tržní ekonomikou – lze časově omezit (pokud hrozí vážná újma), jinak je dovoz volný bez kvantitativního omezení
 - společná pravidla dovozu z některých třetích zemích – země s centrálně řízenou ekonomikou – jiná pravidla pro omezení

Vývoz z EU

- zásadně neomezený vývoz
- lze omezit

Opatření proti dumpingu, subvencím

- antidumpingová opatření (nařízení) – antidumpingová cla
- opatření proti subvencím (nařízení) – vyrovnávací cla
- v rámci dohod WTO
 - Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních
 - Dohoda o ochranných opatřeních

MUNI
LAW

DĚKUJI

malachta@mail.muni.cz